

drene ikke har afgivet omsorgs- og ansvarserklæring, jf. den gældende lovs § 5, stk. 1, eller ikke har indgået aftale om fælles forældremyndighed efter § 9 i den gældende lov. Ifølge den gældende lovs § 12, stk. 1, kan faderen i forbindelse med ophøret af et længerevarende samliv få tillagt forældremyndigheden, idet afgørelsen træffes efter, hvad der er bedst for barnet. Anlægges sagen uden forbindelse med en samlivsophævelse, kan forældremyndigheden overføres til faderen, hvis ændringen er bedst for barnet.

Den gældende lovs § 13 angår i sin nuværende udformning tilfælde, hvor den ene af forældrene har forældremyndigheden alene efter en aftale efter den gældende lovs §§ 9, stk. 1, eller 11, stk. 1, eller i henhold til en dom i henhold til den gældende lovs §§ 9, stk. 2, eller 13. Kriteriet for overførelsen er, at ”særlige grunde taler herfor, ... hvis det er bedst for barnet navnlig på grund af væsentligt forandrede forhold.”

Efter bestemmelsens *stk. 1* kan retten efter anmodning fra en forælder, der ikke har forældremyndigheden, bestemme, at der skal være fælles forældremyndighed eller overføre forældremyndigheden til denne. Bestemmelsen omfatter alle tilfælde, hvor den ene forælder har forældremyndigheden alene, hvad enten der er tale om, at den ene forælder har forældremyndigheden alene efter loven (en ugift mor, hvor der ikke er underskrevet en omsorgs- og ansvarserklæring), eller efter aftale eller dom.

Som et eksempel kan nævnes, at initiativet til at få spørgsmålet om forældremyndighed drøftet og prøvet tages umiddelbart efter, at ugifte forældre, der har boet sammen, har ophævet samlivet. I de fleste tilfælde vil ansøgeren antagelig anmode om at få forældremyndigheden overført og dermed fremtidig have den alene, men subsidiært anmode om, at der bliver fælles forældremyndighed. Det kan også være, at sagen tages op, efter at forældrene har været adskilt i en periode. Rejses sagen af en ugift far, der ikke tidligere har haft del i forældremyndigheden, skal samlivet som udgangspunkt være ophævet.

Det afgørende for vurderingen af, om det i sådanne situationer er bedst for barnet, jf. lovforslagets § 4, at der dømmes til fælles forældremyndighed, er barnets relation til den forælder, der ikke har del i forældremyndigheden. Det skal således indgå som et moment, hvor lang tid, der er gået siden samlivsophævelsen, eller siden den aftale eller dom, der ønskes ændret, og hvordan kontakten til barnet har været i den mellem-liggende periode. Der bør i den forbindelse tages hensyn til, om der har været samværs sabotage fra forældremyndighedsindehaverens side.

Det bør desuden indgå i vurderingen, hvad der er baggrunden for, at den pågældende forælder, der søger om del i forældremyndigheden, ikke tidligere har haft del i forældremyndigheden eller er blevet frataget denne.

Med hensyn til kontakten til barnet er det ikke afgørende, hvilket omfang samværet har haft, men at der har været en kontakt mellem forælderen og barnet. Hvis den manglende kontakt til barnet skyldes samværs sabotage fra forældremyndighedsindehaverens side, skal det indgå i bedømmelsen, således at det i sådanne situationer ikke vil svække samværsforældrens mulighed for at få del i forældremyndigheden. De faktiske forhold har stor betydning, ikke mindst hvis barnet i længere perioder har boet hos den, der nu søger om del i forældremyndigheden.

I de tilfælde, hvor forældrene er flyttet fra hinanden før barnets fødsel, og der søges om del i forældremyndigheden kort tid efter fødslen, kan der lægges vægt på, hvor lang tid parret har levet sammen inden samlivsophævelsen, og om det er sandsynliggjort, at der på baggrund af dette forudgående fællesskab kan etableres et samarbejde omkring barnet. Selv om forældrene ikke har boet sammen, vil der efter omstændighederne kunne lægges vægt på deres indbyrdes relationer og forholdets varighed.

Endelig bør det indgå i vurderingen, om der er forhold, der taler imod etablering af den fælles forældremyndighed. Ved svære og uovervindelige samarbejdsproblemer kan forældrenes indbyrdes konflikter påvirke barnet i et sådan omfang, at det ikke kan antages at være i barnets interesse, at der dømmes til fælles forældremyndighed. Om samarbejdsproblemer henvises til lovforslagets § 11 og bemærkningerne hertil.

Det samme gælder også, hvor den forælder, der søger om del i forældremyndigheden, har udøvet vold mod barnet eller andre i familien. Vold i familien kan være en så stor belastning for barnet, at det ikke kan antages at være i barnets interesse, at der i disse situationer dømmes til fælles forældremyndighed. Det samme vil være tilfældet, hvis der er sket seksuelle krænkelse af barnet, den anden forælder eller andre familiemedlemmer.

Det kan heller ikke antages at være i barnets interesse, at der dømmes til fælles forældremyndighed, hvis en forælder er uegnet som forældremyndighedsindehaver, f.eks. på grund af massivt misbrug, en alvorlig psykisk lidelse eller andet, der gør forælderen uegnet til at deltage i væsentlige beslutninger vedrørende barnets liv.